

Arviointilausunto Tulevaisuuden tutkimuksen seura ry:n palkittavaksi esitettävästä tulevaisuusopinnäytetyöstä

Ottaessani vastaan Tulevaisuuden tutkimuksen seuran minulle tarjoaman kunniatehtävän universumin ensimmäisenä havaintomaailmamme sisällä tunnettuna henkilönä valita parhaana palkittava suomalainen tulevaisuusaiheinen opinnäytetyö pohdin, millä kriteereillä tällaisen valinnan voisin tehdä ja millä kriteereillä minun se pitäisi tehdä. Minun piti käydä läpi oma enemmän tai vähemmän vaatimaton työskentäminen tulevaisuuden rakentamisen suhteen niin tieteen kuin muussakin maailmassa. Minun piti selkeästi pystyä määrittelemään oma lähestymistapani tulevaisuuskenttään niin tulevaisuustieteen tekijänä, tulevaisuustiedon etsijänä ja tuottajana kuin tulevaisuuden rakentajankin. Minun piti mahdollisimman selkeästi ja objektiivisuutta tavoitellen pystyä määrittelemään omien arvostusteni kohteet ja niiden ilmentyminen maailmassa. Miksi näin? Tulevaisuudentutkimusta pidetään toimintana, jonka tulokset realisoituvat arvovalintojen kautta. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että tulevaisuudentutkija julistaa arvopohjaista ideologiaansa. Hän tekee tiedettä, kunnes tulevaisuuden tekemisessä tulee eteen vaihe, jossa arvot tulee punnita sellaisten reaalisten päätösten tekemiseksi, joiden avulla voidaan rakentaa kokonaisuuden kannalta paras mahdollinen tulevaisuus. Tämä tieteen tekemisen vaatimus, joka tarjoaa päätöksentekijöille mahdollisimman objektiivista ja hyvän teoreettisen rakennelman avulla perusteltua tietoa valintojen tekemiseksi, on ehdoton.

Hyvän tieteen vaatimukseen kuuluu myös olla välittämättä vallitsevista dogmeista. Hyvää tiedettä on myös olla toistamatta asioita ja ilmiöitä, joiden kuvitellaan olevan työn lopputuloksen kannalta merkityksellisiä, mutta eivät ole, sillä ne ilmentävät vain kuvittelun tai todellisen valtavirta-ajattelun liityntää käsiteltävään aihepiiriin. Hyvä tiede muodostuu näin automaattisesti kriittiseksi. Hyvä tiede tuottaa uutta tietoa. Uuden tiedon laadulla ja määrällä ja mahdollisella ajankohtaisuudella ei ole merkitystä tieteen itsensä kannalta. Sen sijaan tieteen tulosten sovellettavuuden kannalta näillä on suuri merkitys. Tulevaisuustieteen osalta tuo merkittävyys vain lisääntyy, sillä tieteen keinoin saatuja tuloksia pitää voida hyödyntää niiden valintojen tekemisessä, jotka tulevaisuutta rakentavat. Tieteen tekemisen kohteella ei ole tieteen itsensä kannalta merkitystä. Kohteella on merkitystä kohteen itsensä ja kohteen kontekstin kannalta, mikäli tieteellisen tiedon kautta niiden olemiseen vaikutetaan. Tulevaisuustieteessä tämä merkittävyys korostuu, sillä se tarjoaa kohteesta valintoja tekeville parempia perusteita päätösten tekemiseksi.

Hyvän tulevaisuustieteen pitää pystyä tarjoamaan valintoja tekeville ihmisille ymmärrettäviä tosiasioita liitettäväksi heidän arvostuksiinsa, jotta tulevaisuutta voidaan rakentaa. Arvostusten valmis tarjoaminen tieteen nimissä tekee tieteestä ideologisesti kantaaottavaa. Joku voisi jopa todeta, että se politisoii tieteen. Poliitiikka ja tiede ovat yhteiskunnan funktioita ja kummallakin on siellä oma tärkeä roolinsa. Hyvä tiede on automaattisesti yhteiskunnallista, sillä se tuottaa yhteiskunnalle funktionsa mukaista toimintaa.

Tulevaisuustieteen pitää olla ajankohtaista, mutta ajatonta. Sen on hyvä olla ajattelultaan maailmanlaajuisista. Maailmanlaajuisista on käsitellä ilmiötä, joka on tai joka voi tulla olemaan maailmanlaajuisesti merkittävä. Ajankohtaisuus liittyy tähän. Ajankohtaisuus on sitä, että asiaan on tartuttava valintojen kautta pikaisesti. Ajankohtainen voi olla myös paikallisesti merkittävä, joka ilmiönä on maailmanlaajuisesti samankaltainen tai maailmanlaajuisesti leviävä. Ajattomuus on sitä, että tehdään asioita sellaisissa konteksteissa, jotka ilmiönä ovat pitkällä aikavälillä olemassa tulevaisuudessa tai ovat olleet sitä jo pitkään ja jatkuvat olletinkin myös tulevaisuudessa. Ajattomuus tieteessä on myös sitä, että on olemassa teoria- ja metodologiarakennelma, jonka avulla tarkasteltavaa, tulevaisuuteen vaikuttavaa ilmiöstä voidaan tarkastella sen tapahtumisen ajankohdasta riippumatta.

Edellä kuvatulla tavalla suhtaudun tulevaisuustieteeseen. Koska valintaraati käsittää vain minut, muodostaa edellä kuvattu myös perusteet valita paras mahdollinen tulevaisuustieteen opinnäyte vuonna 2011. Arvioitavana oli yhdeksän työtä hyvin laajalta kirjoilta tieteen maailmaa taiteesta tiet-

johtamiseen ja sosiologiasta pedagogiaan. Kaikki työt olivat hyviä. Valinta ei ollut suinkaan helppo tehtävä, sillä tavaton määrä luovuutta, kovaa työtä, yritteliäisyyttä, nöyryyttä ja osin jopa idealistista intoa oli dokumentoitu yhteensä yli tuhanteen sivuun suomalaista tulevaisuustiedettä. Prosessi oli myös hyvin opettavainen ja tiedollisesti avartava. Se laittoj jälleen kerran ajattelemaan myös omaa asemoitumistani tulevaisuustieteen kenttään.

Parhaana palkittavaksi esittämäni opinnäyte on:

- Erittäin ammattitaitoisesti rakennettu tutkimus, joka täyttää erinomaisesti tieteen tekemisen perusvaatimukset
- Loogisesti etenevä, järjestelmällinen, metodologisesti eheä, teoreettisesti luova ja erittäin hyvin dokumentoitu työ
- Konkreettisesti tulevaa ja erittäin monia ihmisiä koskettava käytännön sovellusta rakentavassa hengessä luotaava
- Automaattisesti kriittinen
- Automaattisesti yhteiskunnallinen
- Tarjoaa päätöksiä tekemään joutuville ihmisille perustellun teoreettisen rakennelman avulla rakennetun mallin ottaa huomioon päätöksissään tarvittavia kokonaisuuksia
- Ajankohtainen, sillä sen käsittelemä aihepiiri koskettaa erittäin laajaa joukkoa ihmisiä jo nyt
- Ajaton, sillä laajasti ajatellen työn käsittelemä aihepiiri on yhtä vanha kuin ihmiskunta
- Maailmanlaajuinen, sillä työssä käsiteltävä ilmiö koskettaa yhä enenevässä määrin ihmisiä koko maailmassa

Palkittavaksi esitettävä työ on nimeltään "Forecasted Merchant Scenarios on Surcharge Implementation". Työ käsittelee sitä, millä tavoin korttimaksamisen palveluntarjontaa tulisi kehittää jatkuvasti vuorovaikuttavassa ja muuntuvassa sekä asenneilmapiiriltään hyvin moninaisessa liiketoimintaympäristössä.

Järvenpäässä 25.3.2011

Rauno Kuusisto
Professori